



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci žalobce: **M. D.**, trvale bytem Ch., nyní P., proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5 (dále jen **ČSSZ**), v řízení o žalobě ze dne 30.7.2014 proti rozhodnutí žalované ze dne 10.7.2014 č.j. X o *invalidní důchod*,

t a k t o :

- I. **Žaloba se z a m í t á.**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou žalobou ze dne 30.7.2014 následně doplněnou k výzvě soudu se žalobce domáhá přezkoumání napadeného rozhodnutí žalované ze dne 10.7.2014 č.j. X, protože nesouhlasí s tím, že mu invalidní důchod nebyl přiznán z důvodu neprokázání zákonem požadované doby pojištění, neboť se domnívá, že výkon trestu, při kterém nebyl zařazen do práce pro zdravotní kvalifikaci, i když žádal o práci, je objektivní příčinou nemožnosti platit sociální pojištění, proto je žalovaná povinna uznat do doby pojištění i dobu, po kterou byl ve vazbě a výkonu trestu; poukázal na to, že vždy pracoval, ale od změny zdravotního stavu práci nedostal a také nikdy nedostal žádný finanční příspěvek od sociálního odboru či úřadu práce; závěrem požadoval zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované. (K žalobě bylo připojeno napadeného rozhodnutí.)

Napadeným rozhodnutím ze dne 10.7.2014 č.j. X žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí ČSSZ č.j. X ze dne 17.4.2014, jímž byla zamítnuta jeho žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek dle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém

pojištění (dále jen **zákon**), neboť nesplnil podmínku získání potřebné doby pojištění, když žalobci dle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen **OSSZ**) Plzeň-město ze dne 26.3.2014 vznikla jeho invalidita (prvního stupně) dne 25.10.2013. V odůvodnění rozhodnutí ze dne 10.7.2014 žalovaná zdůraznila s ohledem na námitky žalobce uplatněné proti rozhodnutí ČSSZ ze dne 17.4.2014 (*dle žalobce mu žalovaná nezapočetla veškeré období, kdy byl ve výkonu trestu odnětí svobody, ač byl za toto období pojištěn*), že dle § 5 odst. 1 písm. l) zákona jsou při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně pojištěny osoby ve výkonu trestu odnětí svobody zařazené do práce a osoby ve výkonu zabezpečovací detence zařazené do práce, tedy dobou pojištění není veškerá doba výkonu vazby a trestu odnětí svobody, ale pouze ta, kdy byl žalobce pracovním zařazen a dále bylo uvedeno, že invalidita žalobce vznikla až dne 25.10.2013, kdy jeho pracovní schopnost a i pokles pracovní schopnosti mu zaručuje být ztíženou možností uplatnění na trhu práce, např. v chráněných dílnách. Rovněž bylo uvedeno, že ke dni vzniku invalidity byl žalobce starší 28 let (narodil se 1958), činí potřebná doba pojištění, pro vznik nároku na invalidní důchod podle § 40 odst. 1 písm. f) zákona 5 let a dle § 40 odst. 2 zákona se tato doba zjišťuje za období posledních 10 let před vznikem invalidity, tj. u žalobce od 25.10.2003 do 24.10.2013 (správně 24.10.2013), ale v tomto rozhodném období nezískal žádnou dobu pojištění. Podle § 40 odst. 2 věty druhé zákona se u pojištěnce staršího 38 let podmínka potřebné doby pojištění považuje za splněnou též, byla-li potřebná doba pojištění, která v tomto případě činí 10 let, získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity, tj. u žalobce od 25.10.1993 do 24.10.2013, který v tomto rozhodném období získal 935 dnů pojištění, tj. 2 roky a 205 dnů pojištění. Vzhledem k tomu, že nebyla splněna podmínka potřebné doby pojištění dle § 40 odst. 1 písm. f) ani podle § 40 odst. 2 věty druhé zákona, nárok na invalidní důchod žalobci nevznikl, proto námitkám žalobce nebylo vyhověno.

Z předcházejícího rozhodnutí ČSSZ ze dne 17.4.2014 zaslaného soudu žalobcem vyplývá z jeho odůvodnění mimo jiné, že žalobce v rozhodném období v době od 25.10.2003 do 24.10.2013 získal 0 dnů pojištění a v době od 25.10.1993 do 24.10.2013 získal pouze 1 rok a 273 dnů pojištění; z připojeného osobního listu důchodového pojištění (dále jen **OLDP**), který byl nedílnou součástí uvedeného rozhodnutí, je zřejmé z přehledu dob pojištění, že žalobce má vykázanou dobu pojištění od 25.11.1974 pouze do 31.12.2001, kdy celkem získal pouze 16 roků a 90 dnů pojištění.

Z vyžádaného *posudkového spisu OSSZ Plzeň-jih* vedeného ohledně žalobce soud zjistil, že dle záznamu o jednání a posudku o invaliditě OSSZ Plzeň-město ze dne 26.3.2014 byl žalobce uznán invalidní pro invaliditu prvního stupně od 25.10.2013, když rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 4c) přílohy vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, pro které byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 40%.

Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě dne 23.9.2014 zdůraznila, že v rozhodném období 10ti let před vznikem invalidity, tj. v období od 25.10.2003 do 24.10.2013, kdy zákon požaduje 5 let pojištění, neprokázal žalobce žádnou takovou dobu (§ 40 odst. 2 zákona) a v rozhodném období 20ti let před vznikem invalidity, tj. v období od 25.10.1993 do 24.10.2013, prokázal pouze 1 rok a 273 dnů pojištění, namísto zákonem požadovaných 10ti let (§ 40 odst. 2 zákona). Podle § 6 zákona jsou pojištění účastny též osoby starší 18

let, jestliže podaly přihlášku k účasti na pojištění a tato účast se týká zákonem specifikované doby. Žalobce si přihlášku nepodal a pojištění neplatil. Zákon nezná žádný důvod ve vztahu k vazbě nebo výkonu trestu, který by měl za následek zbavení se povinnosti platit pojištění. Žalovaná dala za pravdu žalobci, že v napadeném rozhodnutí je písařská chyba, když doba pojištění od 25.10.1993 do 24.10.2013 činí 638 dní, tj. 1 rok a 273 dnů, nikoliv 2 roky a 205 dnů. Dále je v tomtéž rozhodnutí chybně uvedeno datum desetiletého období jako 24.10.2003, namísto 24.10.2013; tyto chyby budou opraveny. Závěrem žalovaná navrhlá zamítnutí žaloby, neboť uvedené chyby nemají vliv na obsah napadeného rozhodnutí.

Ze zaslaného dávkového spisu vedeného žalovanou ohledně žalobce vyplývá, že obsah spisu odpovídá skutečnostem uvedeným v odůvodnění rozhodnutí žalované ze dne 10.7.2014, které dle dodejky bylo doručeno žalobci dne 11.7.2014, i ve vyjádření žalované k žalobě. Usnesením ze dne 3.10.2014, které bylo doručeno i žalobci, žalovaná opravila chyby uvedené shora v odůvodnění rozhodnutí ze dne 10.7.2014. Dále je založeno sdělení Vězeňské služby ČR ze dne 15.10.2014 obsahující přehled dob, kdy byl žalobce ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody v období od 13.2.1975 do současné doby a další listiny vztahující se k době, kdy byl ve výkonu trestu pracovní zařazen, přičemž údaje v nich uvedené jsou obsaženy v OLDP shora uvedeném. Ze sdělení Odboru metodiky lékařské posudkové služby ČSSZ ze dne 12.5.2014 vyplývá, že souhlasí s posouzením zdravotního stavu a odůvodněním jeho výsledku, uznáním invalidity prvního stupně, poklesem pracovní schopnosti o 40% i datem vzniku invalidity.

Žalobce po doručení vyjádření žalované sdělil dne 9.10.2014, že ČSSZ se zabývá pouze tím, z jakých důvodů nelze rozhodnout o vyplácení invalidního důchodu, ale nezabývá se objektivními jím uvedenými důvody, proč nebyl schopen si hradit sociální pojištění; ve výkonu trestu byl vždy čekatelem na práci, práci nikdy neodmítl a tak přece není možné mu dávat za vinu, že věznice neplatí sociální pojištění; současně zaslal i usnesení ČSSZ ze dne 3.10.2014 o opravě zřejmých nesprávností v písemném rozhodnutí ČSSZ ze dne 10.7.2014 (viz shora).

Poté žalovaná v podání ze dne 24.10.2014 zdůraznila, že je správním orgánem, vázaným právními normami, v nichž jsou stanoveny podmínky pro splnění nároku na důchody a jejich výplatu. Jednou z těchto podmínek nároku na důchod je i splnění zákonem stanovené doby pojištění. Zjišťování důvodů, proč žadatel o důchod tyto podmínky nesplnil, není předmětem činnosti žalované a není jí uloženo žádným právním předpisem. Závěrem žalovaná odkázala na své vyjádření a trvala na zamítnutí žaloby.

Následně žalobce dne 19.11.2014 v reakci na podání žalované vyjádřil přesvědčení, že má žalovaná rozhodovat i na základě svého nejlepšího vědomí a svědomí a tedy uznat zákonné a objektivní důvody, pro které nemohl ve výkonu trestu hradit sociální pojištění a požadoval, aby tyto skutečnosti uznal soud a nařídil žalované vyplácet mu invalidní důchod od doby podání žádosti o tento důchod. Zároveň souhlasil s tím, aby soud rozhodl o věci samé bez jednání.

Žalovaná poté v podání ze dne 2.12.2014 sdělila, že je povinna dodržovat platné zákonné předpisy při své rozhodovací činnosti a pokud žalobce nesplňuje zákonné

podmínky pro vznik nároku na důchod a jeho výplatu, ČSSZ zcela správně dle dikce zákona jeho žádost zamítla a rovněž zcela správně nevyhověla jeho námitkám, když žalobce neprokázal novou dosud nezhodnocenou dobu pojištění. ČSSZ skutečně nepřísluší zjišťovat, proč žalobce nemohl splnit zákonné podmínky, jak požaduje, neboť k tomuto není zákonem pověřena. Nelze proto ani přihlídnout ke skutečnosti, že byl žalobce během svého výkonu trestu odnětí svobody bez pracovního zařazení, jako čekatel na práci a nemohl tedy řádně platit pojištění. Platné právní předpisy neumožňují žádné výjimky či zvýhodnění a to ani u občanů umístěných ve výkonu trestu. Navrhované objektivní důvody nelze nijak zohlednit při rozhodování o důchodových nárocích žalobce, neboť to platný zákon nepřipouští. Jelikož žalobce nesplnil podmínku získání potřebné doby pojištění, i když je invalidní, ČSSZ stále trvá na zamítnutí jeho žaloby jako nedůvodné.

V dalším *podání ze dne 11.12.2004 se žalobce* dožadoval, aby soud rozhodl, neboť další šetření ve věci je nadbytečné, ale setrval na opakovaně vyjádřeném přesvědčení, že při rozhodování o invalidním důchodu (tj. o výplatě) by ČSSZ měla vědět, že jím uvedené objektivní důvody jsou důvody ze zákona, přičemž stanovený počet roků byl ve výkonu trestu, byl v kategorii čekatel na práci v souladu se zákonem o výkonu trestu, ale nemohl z objektivních důvodů pracovat, což lze ověřit. Dále žalobce v podáních ze dne 8.1., 24.3. i 1.7.2015 opakovaně vyjádřil svůj názor v této věci a dne 7.9.2015 sdělil, že byl přemístěn do Věznice P.

S účinností od 1.1.2010 je stanoveno v § 39 zákona následující:

(1) *Pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.*

(2) *Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla*

a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,

Podle § 38 *písm. a) zákona* má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.

Dle § 40 *odst. 1 písm. f), odst. 2 zákona* potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce ve věku nad 28 let pět roků. Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky.

Podle § 4 *odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní*, v platném znění (dále jen *s.ř.s.*), soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního

samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen *správní orgán*). Ve věcech důchodového pojištění rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu (§ 31 odst. 2, 3 s.ř.s.).

V této věci soud rozhodl bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 s.ř.s.), jelikož s tímto postupem souhlasil žalobce i žalovaná.

Žalobce se podanou žalobou domáhá přiznání nároku na výplatu invalidního důchodu z důvodů v ní uvedených. Subjektivní pocit žalobce o tom, že by mu měla být přiznána výplata invalidního důchodu pro invaliditu prvního stupně, když dle jeho přesvědčení musí být zohledněny objektivní důvody, pro které neplatil či za něho nebylo placeno sociální pojištění, však nemůže být důvodem pro přiznání požadovaného invalidního důchodu, nejsou-li splněny všechny zákonné podmínky, tj. zjištění invalidity a získání potřebné doby pojištění v rozhodném období, bez ohledu na důvody nesplnění zákonem stanovené potřebné doby pojištění jako v této věci. Navíc nelze ani přehlédnout, že důkazní břemeno spočívá na žalobci, tudíž prokázání tvrzení ohledně získání potřebné doby pojištění prokazuje zejména listinnými důkazy, avšak žalobce ani nenamítal, že by v OLDP, který byl nedílnou součástí rozhodnutí ČSSZ ze dne 17.4.2014, nebyly uvedeny všechny doby pojištění jím získané. Jestliže žalobce nebyl po dobu výkonu trestu odnětí svobody pracovně zařazen, nebyl zde žádný zákonný důvod, aby za něho bylo hrazeno sociální pojištění jako za státního pojištěnce, tedy např. *osoby v evidenci úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání pouze po zákonem stanovenou dobu*; tudíž ani věznice, v níž vykonával trest odnětí svobody, ač byl zařazen v kategorii čekatel na práci, nevyhotovila evidenční list důchodového pojištění (dále jen *ELDP*) a nezaslala jej ČSSZ k evidenci, pokud po dobu výkonu trestu nebyl pracovně zařazen. Soud se plně ztotožňuje s názorem žalované vyjádřeným v napadeném rozhodnutí i ve všech vyjádřeních žalované v této věci, které byly prostřednictvím soudu doručeny žalobci, jelikož zcela odpovídají znění příslušných ustanovení zákona č. 155/1995 Sb., když žalovaná není zákonem zmocněna k tomu, aby zohlednila objektivní důvody neplacení sociálního pojištění za žalobce, toliko je povinna zjistit, zda pojištěnec splňuje zákonem stanovené podmínky pro přiznání jím požadovaného důchodu. Žalobce nesplnil současně zákonem stanovené podmínky pro výplatu invalidního důchodu, neboť i když byl uznán invalidním, nezískal potřebnou dobu pojištění, proto mu nemohl být přiznán invalidní důchod.

Žalovaná i soud jsou povinni se řídit platným zákonem, *pouze ministr práce a sociálních věcí může odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení*, a může pověřit správy sociálního zabezpečení, aby odstraňovaly tvrdosti v jednotlivých případech (§ 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb.).

Soud ještě připomíná, že podle § 75 odst. 1 s.ř.s., při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. v této věci *stav ke dni 10.7.2015*. Pokud bude žalobce ve výkonu trestu pracovně zařazen či po propuštění z výkonu trestu bude zaměstnán či bude v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a získá potřebnou dobu pojištění pro nárok na invalidní důchod v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku invalidity (*25.10.2023*) a bude-li invalidita nadále trvat, má kdykoliv znovu možnost podat novou žádost o přiznání invalidního důchodu.

Po zhodnocení provedených důkazů dospěl v této věci soud k závěru, že *žaloba proti napadenému rozhodnutí žalované ze dne 10.7.2014 není důvodná*, jelikož žalobce neprokázal další doby pojištění, tudíž nezískal potřebnou dobu pojištění pro přiznání požadované výplaty invalidního důchodu, i když je přesvědčen, že pro splnění této zákonné podmínky je nutno zohlednit objektivní důvody na jeho straně. Z doby výkonu trestu odnětí svobody žalobcem byly žalovanou započteny všechny doby pojištění získané žalobcem, jak vyplývá z obsahu dávkového spisu, ale pokud nebyl pracovně zařazen, nebyl ani důvod, aby Vězeňská služba ČSSZ zasílala ELDP, jelikož ELDP se vyhotovují pouze v případě zaměstnání, tj. pracovního zařazení odsouzeného v průběhu výkonu trestu odnětí svobody. Žalovaná sice pochybila v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí uvedením písařských chyb, které ale opravila usnesením ze dne 3.10.2014, jak konstatováno shora, avšak tyto chyby byly zcela bez vlivu na výsledek řízení o žádosti žalobce o invalidní důchod, jelikož při vydání rozhodnutí, jak tomu bylo i v této věci, byl vyhotoven aktuální OLDP, v němž byly uvedeny všechny doby pojištění získané žalobcem dle ELDP zaslaných zaměstnavateli či Vězeňskou službou ČR, které má ČSSZ ve své evidenci. Žalobce sice tvrdil, že splnil potřebnou dobu pojištění, ale žádné další doby pojištění neprokázal, tudíž potřebnou dobu pojištění v rozhodném období nezískal. Je toliko věcí žalobce, kolikrát se dopustil protiprávního jednání, za které byl odsouzen k výkonu trestu odnětí svobody, kde je nepochybně omezena možnost pracovního zařazení i s přihlédnutím k jeho invaliditě, čímž dochází k tomu, že v takovém případě nezíská dobu pojištění potřebnou nejen pro výplatu invalidního důchodu, ale např. i důchodu starobního.

Ze shora uvedených důvodů proto soud *žalobě žalobce nepřisvědčil a žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s.ř.s.*, ve kterém je uvedeno, že soud zamítne žalobu, není-li důvodná (výrok I. rozsudku). Soud napadené rozhodnutí žalované ze dne 10.7.2014 shledal jako věcně správné a odpovídající zákonu, neboť žalobce neprokázal, že splňuje všechny zákonné podmínky pro přiznání výplaty invalidního důchodu pro uznanou invaliditu prvního stupně, jelikož nezískal zákonem stanovenou dobu pojištění, a žalovaná se vypořádala dostatečným způsobem i se všemi námitkami žalobce proti rozhodnutí ze dne 17.4.2014. Zároveň se soud omlouvá za délku řízení způsobenou objektivními skutečnostmi (např. projednávání a rozhodování ve věcech stanovených v § 56 odst. 1-3 s.ř.s.), proto ani nestihl rozhodnout v původně předpokládané lhůtě do konce května 2015.

Žalobce ve věci neměl úspěch a správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jak vyplývá z ust. § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. (výrok II. rozsudku).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost *ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení* ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. *Zmeškání lhůty*

k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Plzni dne 19. listopadu 2015

JUDr. Alena Hocká
samosoudkyně